

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik raponkint reggel, kivéve hétfőn

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

Egyes szám ára 2 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Telefon száma: 62.

Egyes szám ára 2 fillér.

Vasuti üzletvezetőség Szabadkán.

Hieronymi kereskedelmi miniszternek eddig nem nyílt alkalma, hogy minisztersége kimerítő programját a képviselőházban kifejtethette volna. — Szatmárott képviselővé választása alkalmával a múlt év decemberében és a pénzügyi bizottság minapi ülésén bő kivonatot adott nagy koncepcióju terveiből.

Persze rögtön akadtak apró Mefisztók a negáció cinikus típusai, akik készen voltak a miniszter programjának kritikájával, ami ugyan nem is kritika:

— A miniszter csak beszél. Tartalmas frázisok, de frázisok. Sose lesz belőlük valóság. Adott ilyen programot Hegedüs Sándor is. Mindvégig „program“ maradt az is. Magaévá tette azt Horánszky Nándor is, Láng Lajos is, De csak magukévá tették, ahelyett, hogy a megvalósítással a mienké tették volna. Így lesz most is.

Nos, Hieronymi siet nem szóval, de ténynyel rációfolni ezekre az ab ovo föltett ellenvetésekre. A pénzügyi bizottságban közlekedéspolitikai elvéül jelölte meg a szolgáltatnak az egész vonalon leendő decentralizációját, amivel kapcsolatos a bürokratizmusnak háttérbe szorítása. Ezen elvek folyamánya az üzletvezetőségek decentralizálása, illetve azok szaporítása. A szolgálat javítása és könnyítése ezzel egyszerre valósul meg.

Ezzel azonban viszont párhuzamosan fokozza a szolgálati főnökök felelősségét, ami megint szorosán összefügg a bürokratizmus kiküszöbölésével.

A felelősök kevesebb időt töltenek majd bent a hivatalban, többet a pályatesten. Együtt dolgoznak az al-tisztekkel és szolgálakkal és így a testületi szellem harmóniája fokozódik. Másrészt az egyéni felelősség szigorítása nyújt garanciát az iránt, hogy az a harmónia ne menjen a szolgálati érdek rovására.

Az üzletvezetőségek száma eddig ki-

lenc és többnyire oly óriási területük hogy az üzletvezetőség-központ csak a sablónos irodai munkák végzésére szorítható. De a terület bejárása, a szolgálat ellenőrzése csaknem lehetetlen és az üzletvezetőségen létező anomáliák szanalása többnyire csak a közönség vagy az egyes állomás főnökök panaszára történik.

Az összes üzletvezetőségek közt legnagyobb a szegedinek a területe: 3000 km. hosszú az utvonala. Mindeneke-lőtt tehát ezt fogják megosztani.

Mikor pedig a szegedi üzletvezetőség ketté osztásáról van szó, természetesen első helyen Szabadka jö tekintetbe. Tíz év előtt volt már Szabadkán vasuti üzletvezetőség és a régi jog jog-cime nemcsak a közjogban szokott érvényesülni. A szegedi üzletvezetőség vonala délnyugati irányba Bosna-Bród felé halad és ezt a vonalat mint legnagyobb állomás Szabadka metszi. Dél-magyarország első vasuti gócpontja Szabadka. Innen ötfelé ágazik el a vonat. És e vonalak forgalma is igen jelentékeny. A fővonalon 16 vonat indul és érkezik, a bajai vonalon 6, a becsein 4, a szegedin 10, a gombosin 12. A tehervonatok forgalma napjában átlag 15 vonat. Igaz, hogy a miskolci vonalon nem egy kisebb állomáson is így van, de az Alföldön első helyen áll. A személy- és teheráruforgalom számszerű kimutatása hivatalos titkot képez ugyan, de lapunk erre a kérdésre ismételtén vissza fog térni, hogy a figyelmet fölhívja, az argumentumokat összegyűjse. És e cikkek során a budapesti üzletvezetőségtől bekérendő adatok alapján kifogjuk mutatni, hogy Szabadkának jogosabb az üzletvezetőséghez való igénye mint Temesvárnak, amely város szintén szóba került.

Üzletvezetőség alapításánál az illető vidék valószínű közgazdasági és forgalmi fejlődése kell, hogy számba jöj-jön. A szabadkai máris hatalmas forgalmat pedig néhány év múlva még jobban föllendítik majd a készülő Baja-bátta-széki és gombosi hidak, amelyek az

ország keleti és nyugoti felét össze-kötik és a tengerhez vivő utat képezik.

Hogyha mégis Temesvár fogja netán az üzletvezetőséget megkapni, annak oka az lesz, hogy ott van a hadtestparancsnokság, míg nálunk nincs. Már pedig a minisztérium mindig egy esetleges mozgósításra figyelemmel lehetőleg hadtestparancsnoksági székhelyeken létesít vasuti központokat. Igaz, hogy már Szabadkán is tekintélyes létszámú katonaság van, kivált ha az érkezendő tüzéreket is számbavesszük és tisztán vasutas szempontból Szabadkának kell előnyt adni. Aztán végre is ne hagyjuk annyira fejünkre nőni katonáikat, hogy vér- és pénzadókkal meg nem elégedve, még közgazdasági életünk irányításába is befolyjanak.

Hisszük, hogy városunk hatósága megteszi a kezdeményező lépéseket és mindent elkövet, hogy Szabadkán vasuti üzletvezetőség legyen. A hatóság mellé kell állnia ez ügyben Szabadka város országgyűlési képviselőinek. *Tegyenek már ők is valamit!*

A képviselőház pénzügyi bizottsága. ma délelőtt folytatta a jövő évi költségvetés tárgyalását. Előreláthatólag e hó 10-ig befejezik a budgetet, úgy hogy a képviselőház tizedikén megkezdheti a tanácskozásait. Kilenvedikén mindenesetre formális ülés lesz, melyen a legközelebbi ülés napirendjét állapítják meg.

Rákóczi hamvait nem hozzák haza. A Magyar Estilap fentartással közli a következőket: Diplomáciai körökből azt az előttünk is majdnem hihetetlen értesülést nyerjük, hogy Rákóczi hamvainak hazahozatala, legalább egyelőre elmarad. Megjegyezzük, hogy e hihetetlenül hangzó hirt magunk is csak fentartással közöljük, mert lehetetlennek tartjuk, hogy úgy a kormányfiaink, mint a diplomácia olyasvalamire kérték volna ki előzetesen az uralkodó beleegyezését és jóváhagyását, aminek keresztülvihetőségéről jó előre nem győződtek meg. Tekintve azonban a törökök ellenszenvét a holttestszállítás iránt s tekintve főleg azt, hogy a konstantinápolyi Iazarista szerzetesek mily fanatizmussal ragaszkodnak ahoz, hogy a fejedelem holtteste tovább is zárdájukban maradjon, ez eshetőség nincs kizárva. Hisz az ötvenes években nálunk is volt arra eset, hogy a pannonhalmi

bencésekre egászerűen ráirtak Bácsból, hogy küldjék fel azonnal a császárvásosban Szent István király palástját, melyet Gizella királyné sajátkarúleg készített s mely rendszerint a főpát őrizete alatt van. A bécsi uraknak a londoni Britisch Muzeum nagyobb összeget kínált érte. A pannonhalmi főpát, Kruesz Krinosztom egyszerűen megtagadta az engedelmisséget s az első király palástja még ma is Pannonhalmán van. Nincs tehát kizárása, hogy így járunk a lazaristáktól most reklamált Rákóczi-hamvakkal is.

Tanítók fizetése.

Lapunkban tegnap *Havas* Antal ur cikkére tett megjegyzéseinkre *Havas* Antal urtól az alábbi sorokat kaptuk, amelyeknek készséggel helyt adunk és csak azt jegyezzük meg, hogy mi sem a tanítóknak, sem semmiféle testületnek ellenségei nem vagyunk. De a közérdeket az osztályérdek fölé, az osztályérdekeket a magánérdek fölé helyezzük.

Tekintetes Szerkesztőség!

A „B. N.”-ban közzétett cikkem elé irt előhangban több téves adat, illetve állítás foglaltatik, melyek helyreigazításaként következő soraim szives közlésére felkérem.

1. Azt tetszik mondani, hogy ily költségvetéssel egyedül állok s ez okból ez a budget tanulságok levonására nem alkalmas.

Nos nem állok egyedül, sok kartársamnak van két, három iskolás gyermeke, kiket társadalmi állásánál fogva egyik sem nevel föl mezitlábos paraszt gyermeknek, hanem amennyire lehet művelt és tanult polgárokká akarja nevelni; hogy legtöbb kartársam az évi költségvetésében ugyancsak fölmerülő deficitet nem kizárólag a priváttanításból és váltóhitelből, hanem esetleg a felesége magánvagyonából fődözi, az nem változtat azon a tényen, hogy a tanítói fizetésből Szabadkán egy családos tanító meg nem élhet. Így habár budgetem nem is alkalmazható minden tanítóra, — mégis általános vonásokban amellet bizonyít, hogy ha egy óvó kezdőfizetése 1200 kor., ha egy városi irnok díja 1500 kor., a tanító, ki felelősségteljes munkát végez, szintén kapjon annyi fizetést, hogy ha nem is épen gond nélkül, de mégis kevesebb küzdelem közepett tengesse életét.

2. „Egyébként a cikkből is kitűnik, Szabadka 200 koronával jobban díjazza a tanítót, mint az állam.”

Az előhang ez állítása cikkemből ki nem magyarázható, mert én 1200 kor. kezdőfizetés tüntetek ugyan föl, még az államnál ez csak 1000 korona, de az államnál ki van mondva, hogy a fizetés öt éven belül egyszerre 400 koronával emelkedik, amit Szabadkán a tanító nem kap meg; sőt a lakbérben is 180 koronával károsodik évenként.

3. „A tanítók fizetésrendezési memorandum az általános fizetésrendezéssel kapcsolatban fog megoldást nyerni.”

Kérem szépen, ez oly terminus, mely legalább 80 év múlva állhat csak elő, hisz a tisztviselők fizetése rövid száz év alatt most már másodszer rendeztetett. Hát még egy általános rendezésre nem hiszem, hogy sor kerülne.

Ismét csak az előhang szavait idézem: „A tanítók nem kívánhatják, hogy csak épen velük szemben legyen a város bőkezű.”

Ments Isten! Ezt nem kívánjuk, de hogy

kivánságunk nemcsak méltányos és szerény, hanem jogos is, azt úgy hiszem bővebben nem kell fejtegetnem.

Föltételezem, hogy jóhiszeműség adta az előhang írójának kezébe a tollat, s bizom a tek. Szerkesztőség lelkiismeretességében, hogy szavait helyreigazító eme soraimnak annál inkább helyet szorít, mert ellenesetben olybá tűnnék föl az előhang, mintha e becses lap „épen csak a tanítók” ellensége volna. Ed-digi iránya nem ezt mutatta.

Fogadja a tekintetes Szerkesztőség megkülönböztetett tiszteletem kifejezését.

Szabadka, 1904. jun. 2.

A budapesti Bácsbodrogmegyei Kör.

A *Bács-Bodroghmegyei Kör*, tízéves fenállásának évfordulója alkalmából a mult szombaton diszközgyűléssel egybekötött házi ünnepélyt rendezett a Vadászkiút földszinti helyiségeiben. Az ünnepélyt *Latinovits* Pál főispán mint a kör elnöke nagy tetszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg, amelynek legkiemelkedőbb pontja volt a védnökre *Gromon* Dezsőre szóló köszöntő, a kör jubiláris serlegének felavatása, melyet a védnökre mondott beszéddel „*Gromon*” serlegnek kereszteltek el. Beszédjében többek között kiemelte a kör létjogosultságát, a multtal szemben terjedelmesebb alapon való működésével elért örvendetes fejlődését, mellyel a versenyt kiállja az ország szívében fenálló hasonló körökkel szemben s vezető szerepe van abban az irányban, amellyel a kör nem mint szórakozó hely, hanem mint anyamegyének közhasznú társadalmi képviselőre méltó módon működik a szellemi és anyagi téren. Kéri a jelenlevőket, hogy a kör iránt mindenkor meleg és összetartó szeretettel viseltessenek.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után *Piukovich* Elemér főtitkár előadta a *kör tízéves történetét*. Előadja, hogy a kör az utóbbi négy évben jótékony irányban működött. Nemcsak az anyagi jótékonyosság gyakorlásával de a nemes és komoly célokra való közhatalással igyekezett tagjai érdekeit felkarolni. Arra is törekedett, hogy a fővárosban pályát végzőknek mód és komoly serkentés adassék tanulmányaik folytatására s általában a kör minden nemes és üdvös cél felkarolását vette célba. Az új alapon álló kört *megerősítette a megyének az alapítótagok sorába belépett 40 községe* is, amelyek 100—100 korona alapítótájdíjainak teljes befizetésével esetenként egy-egy drb. m. korona járadék vétetett és a postai chequeszámlával érinthetlen alapgyanánt őriztetik létben. Igazgatása és vagyongazdálkodása terjedelmesebb s a mellett technikailag egyszerűsítve van. Központi vagyongazdálkodója a m. kir. postatakarékpénztár, számláinak összegyűjtése a kezelést és elszámolást tetemesen megkönnyíti. A postatakarékpénztár által kezelt érinthetlen alap valamennyi tag által ellenőrizhető. A kör hogy részben meghálálja az anyamegyének jótékonyosságát a *tervezett megyei kulturpalota céljaira 200 koronát adományozott*. A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének alapjához is évente 20 koronát utalványozott, illetőleg irányozott elő. Tandij, uti és gyógysegély címén 660 koronát osztott ki.

Többek között a kör saját kiadmányában megjelentette *Alföldy* László zeneművét, a

körnek 1500 pldban megjelent tórképes évkönyvét, 1 zsebnaptárt és több tartozék kiadványt, amelyek költségei némi nyereséggel is térültek meg. A *szakbizottság* vidéki tagok ügyei ellátásának 47 esetben díjtalanul tett eleget.

Választmányunk az ujjaalakítás kezdetétől fogva a kör helyzetét, hivatását gazdasági egyensúlyát mérlegelve, oly helyet választott meg, mely a székesfőváros legalkalmasabb helyén a bács megyeiek által mindenkor látogatott központja volt. Hálásan kell megemlékeznünk a választmányunk lankadatlan kitarásáraól mely feladatává tette a kör nevének fentartását. Ezt el is érte.

A kör érinthetlen alapja jelenleg 3100 K., mely az alapítói részletek befizetésével hamarabb 5000 K.-ra fog emelkedni. Végül szóló megemlíti, hogy miként a consulatóságok külföldi államokban közgazdasági érdekekben közrehatnak hasonló módon, idővel kifejlődhetik a kör is oly intézménnyé, mely a megye háziipari termékeinek mint pl. téli munkástanfolyamok termékeinek előnyösebb értékesítésében, stb. az ország szívében a megengedhető keretek közt, a jövőben közgazdaságilag is közrehasznos. Végül megemlíti, hogy a kör hálával tartozik a vidéki sajtónak.

Az ülés után banketten az elnök, Dr. *Molnár* Gyula, Dr. *Tatics* Péter, Dr. *Balog* Elemér, vargyasi *Dániel* Gábor dr. az egyben tagnak belépett *Wlassics* Tibor, *Piukovich* Elemér, a Versecz-fehértemplomi kör elnöke, és többen mondtak tósztot.

Gromon Dezsőt a védnököt, akit egy sürgős politikai elő értekezlet tartott vissza s így nem vehetett részt az estélyen, táviratilag üdvözölték.

HIREK.

Az Urnap megünneplése.

Gyönyörű szép ünnepe volt a kath. anyaszentegyháznak csütörtökön, mikor a kath. hívók az oltári szentség szerzésének ünnepét ülték. Fényárban uszott az egész mindenség, nyárfalombokkal és frissen kaszált füvel volt beszőrva a főutcza, amelyen a négy sátorhoz induló körmetet átvonult.

Tengernyi népség hullámozott az utczákon, a legszebb nyári toillettek voltak láthatók.

Az ünnepélyes nagymise után megindult a körmenet, katonai és tűzoltói kordon között. A Miasszonyunkról nevezett iskolánénék növendékei közül mintegy 100-an a legkisebbtől a legnagyobbig tiszta fehérben, koszorúval a fejükön, fátyolosan vonultak elő; utánok a legszebb papi ornátusokba öltözött papság; a Szentség után pedig a városi hatóság impozáns képviselője. Ott voltak: *Schmausz* Endre főispán, *Biró* Károly dr. polgármester, *Szalay* Mátyás főkapitány, *Wenzl* számvevő, *Vojnich* anyakönyvvezető, *Reisner* Lajos, mindannyian a legpompásabb díszmagyarban.

Az ünnepélyes szertartást *Mamusich* Félix t. kanonok, sz.-Terézi plébános tartotta *Lukácsy* István és *Winkler* Lénárd lelkészek segédkezése mellett.

A külvárosi plébániákon az Urnapi ünnepeket vasárnap tartják meg.

— **Báró Vojnich István** a napokban meglátogatta Torzsa községet. Választói nagy lelkesedéssel fogadtak s zajos ovációban ré-

szeszítették. Mindazokat, a kiknek kívánni valójuk volt, meghallgatta, majd a szegények közt 200 koronát osztott ki. Legközelebb meglátogatja a kerületnek még hátralevő községeit.

— **A bíróság köréből.** Csiky Imre járásbírósi albiró megkezdte nyári szabadságát.

— **A kórházi bizottság ülése.** A kórházi bizottság f. hó 6-án, hétfőn ülést tart. Az ülés tárgya a tüdőszanatorium létesítése, a harmadik segédorvosi állás betöltése, a fehérnemű szállítás és a helyiségek szaporításának kérdése lesznek.

— **Szöbéli érettségi.** A helybeli főgymnasiumban június hó 9., 10., 11. és 13. napjain folynak a szóbeli érettségi vizsgálatok, a melyekhez a közoktatásügyi miniszter dr. Gyomlay Gyula fővárosi mintagymnasiumi tanárt küldte ki miniszteri biztosként. Az osztályvizsgák a többi két osztályban f. hó tizenötödikén kezdődnek.

— **Trischler Gyula dr.** jeles hírlapíró társunk, zombori árvaszéki ülnök szombaton hagyta el a helybeli közkórházat, a hol több hónapon át feküdt az őt ért súlyos baleset következtében. A kitűnő tollú író és jeles szónok remélhetőleg teljes egészségben fogja most már a közügy érdekében folytatni tevékenységét.

— **A Mária-Valéria közkórházból.** Dr. Klein Adolf a helybeli közkórház belgyógyászati osztályának főnöke június hó 1-vel megkezdte egy havi szabadságát. Távolléte alatt ez osztályon dr. Schnier György osztályorvos és dr. Faragó György segédorvos fogják helyettesíteni.

— **A magyar asztaltársaság** urnapi mulatsága a tagok nagyszámu részvételével tartott meg Perge Lajos palicsi szőlőjében. Kedélyes hangulatban a késő esti órákig maradt együtt a több mint száz tagból állott szórakozó társaság.

— **A tanítónőképződe megnyitása.** A tanítónőképző intézet, amelyet vörhenyjárvány miatt a hatóság bezáratott, három heti szünet után ma ismét megnyitott és megkezdtek a tannévvégi vizsgálatokat.

— **Szintársulatunk Szarvason.** Pesti Iház Lajos szintársulata jelenleg Szarvason működik kedvező pártolás mellett. Tegnap volt Garai (Geiger) A. Mór kitűnő operettejének az »Udvari kaland«-nak premierje. A szereplők valamennyien kitétek magukért és valóságos ünnepeltetésben volt részük. A társulat a jövő héten két heti tartózkodásra Mezőhegyesre megy, amely állomásuk a szünet megkezdése előtt az utolsó lesz.

— **Megjutalmazott tanítók.** Kanyó Ödön bacsufalusi, Polivszky Polivka Mihály bacs-kereszturi és Krasz István kulpini tanítókat a magyar nyelv sikeres oktatásában tanúsított kitűnő buzgalmuk elismerésül a vall. és közokt. miniszter 100—100 kor. jutalomban részesítette.

— **Az asztalos segédek sztrájkja.** Vettük az alábbi közleményt: Az önálló asztalos iparosok f. hó 1-én az ipartestület helyiségében értekezletet tartottak, amelyen megállapodtak az asztalossegédek bérmozgalma ügyében követendő eljárás tárgyában, különösen a segédek azon fenyegető állásfoglalásával szemben, mely szerint ők nem általános sztrájkot akarnak indítani, hanem a munkadókat egyenkint, részletes sztrájk al-

kalmazásával szándékoznak kizsákmányolni és egyiket a másik után tönkre tenni. (Ezt ugyan aligha jelentették ki, sőt aligha is akarják a segédek. Szerk.) Ezen nemtelen fegyver alkalmazását az értekezlet egyhangúlag elítélte és elhatározta, hogy azon munkásoknak, akik helyzetükkel megelégedve nincsennek, teljesen szabad kezet hagy arra nézve, hogy elhatározásukat érvényre juttassák és a törvény korlátain belül a munkából kiléphetnek, de magukat a munkaadók által kizsákmányoltatni nem engedik.

— **Halálozás.** Bittermann Gyula zombori adóhivatali számtiszt Budapesten, az orvosegyetem klinikáján, ahol műtétnek vetette alá magát, kedden elhunyt. Holttestét Zomborba szállították, ahol ma temették el nagy részvét mellett.

— **Fürdővendégek panasza a csendőrök ellen.** Alig kezdtek meg a csendőrök Palicson a közrend és közbiztonság fölötti örködést, a fürdővendégek köréből már is panaszhangok kezdenek felmerülni a csendőrök erélyes föllépése ellen. Folyó hó elsejével ugyanis a picézés joga újra szabályoztatott a tanács által, minek következtében utasítást nyertek a csendőrök, hogy az engedélyokmányokat a horgászó közönségnél ellenőrizzék. Egyesek, a kik az adóhivatali engedélylevelet megszerezték és a horgászás idény díját befizették, siettek elsején kedvenc időtöltésük színhelyére. Mivel azonban a bérletdíj lefizetését igazoló okmányaikat nem tudták felmutatni mert a fürdőigazgatóság blanketták hiányában azokat nem állithatta ki részükre, a csendőrök megakadályozták kedvtelésüket és a vonakodókat kényszerítették a tóparttól való távozásra. Ehhez csak az a hozzáfűzni valónk, hogy mi sem helyeseljük a fürdővendégekkel szemben azt a tulerélyes fellépést, annál kevésbé azokkal szemben, akiket méltatlan módon leckéztetnek a közbiztonság őrei.

— **Áthelyezés.** Nozdroviczky Artur topolyai telekönyvvezetőt Bajára helyezték át.

— **Saját vigyázatlanságának áldozata.** A Ferenc csatorna partján levő óriási földhányásból hordta Óbecsén a földet Mánits Stévo, a mikor kedden reggel halálát lelte ott. Utasítva vannak a föld hordók, hogy felülről vájják a földet, ámde a könnyebbség kedvéért mély üreget ástak a magas partba és onnan hányták a földet kocsira. Így tett Mánits is, a mikor munkája közben a föld leomlott és a szerencsétlen embert maga alá temette. Mire segítségére siettek, már meg volt halva.

— **Öngyilkosság Ókanizsán.** Szakala Juliánna férj. Kálmán Ferencné, fiatal asszony öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott s dacára a gyors orvosi segélynek, másfélnapi kínlás után anélkül, hogy tettének okát bevallotta volna, meghalt.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A „csávolyi III. temetkezési egyesület“ alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyó záradék kal látta el.

— **Csőd.** A szabadkai kir. törvényszék Nikolics György zentai városi adótiszt és kereskedő ellen a csődöt elrendelte. Csődbiztosul dr. Kindris Gábor törvényszéki bíró, tömeggondnokul dr. Ellinger Jenő zentai, helyettesévé pedig dr. Zsulyevits Antal szabadkai ügyvédek nevezettek ki.

— **Csendőrség Zentán.** Zenta városa tárgyatásokat folytat a csendőrséggel, hogy mint több más alföldi városban, mint Debrecen,

Hódmező-Vásárhely, Félegyháza s legutóbb Baja városában, Zentán is a csendőrség végezze a közbiztonsági szolgálatot.

— **Névmagyarosítás.** Weisz Móric ujvidéki lakos, valamint kiskoru Herma-Adrienne és Tivadar gyermekei „Vermes“-re, Weisz Ferenc szabadkai lakos valamiut Johanna leánya „Vas“-ra változtatták családi neveiket.

— **Meghalt a műtét alatt.** Mint annak idején lapunkban is megírtuk, Angyal István bajai lakos egy nagy verekedés alkalmával, amelyen nevezettnek anyját meg is ölték, súlyos sérülést szenvedett. A napokban sebe veszélyes jellegűvé vált, minek folytán orvossai elhatározták, hogy műtétet hajtanak rajta végre. Amint azonban hozzákezdtek és az első vágást megtették, a beteg hirtelen elhunyt. Dr. Váli Dezső törvényszéki orvos tegnapelőtt a törvényszéki boncolást hajtotta végre a hullán, amikor is konstataálta, hogy a halál közvetlen oka szívszélhűdés volt, a melyet az óriási fájdalom idézett elő.

— **Leány-bűn.** Odri Erzsébet bajmoki lakos, 20 éves hajadon — mint levelezőnk írja — 7 hónapos magzatát Vujovily Mari és Gyurák Mari némberek segítségével holmi vad gyökérrel elhajtotta. A kis hullát a piczében ásták el. Nuszpl Mihály ottani rendőrszervező vette észre a leánynyal történt bűnös dolgot s a csendőrszervezővel kipuhatták a hullát. A bűnösöket följelentették.

— **A titeli országos vásár,** mely április 3-áról elmaradt, e hó 6-án fog megtartatni.

— **Iparosok nyugdíjintézete Zomborban.** A zombori iparosok a szegedi ipartestület kiküldöttel részvételével nagy értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy felállítják a zombori iparosok nyugdíjintézetét.

— **A Lengyel utcai gyilkosság** egyik áldozata Sürüs Anna, a ki napokon át élet halál között lebegett, mint orvosai állítják a javulás útján van. Sebláza elmaradt és most már valószínű, hogy az orvosi tudomány életben fogja tartani.

— **Állásokat nyerni** legbiztosabban csakis az »Országos Általános Pályázati Hírlap« útján lehet, mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyobb részben e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselői, gazdasági, hivatalsszolgai, pénzügyőri, kereskedelmi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a »Jegyesek és Házasulandók Lapja« melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor., egyes szám 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körut 18. Képviselők fiókkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek.

— **Házassági célból** ismerkedni legbiztosabban lehet »Házasulandók Lapja« útján, ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiaktól, különböző hozományu nőktől tartalmaz. Száma 40 fillér.

Egy szabadkai huszártiszt tragédiája.

(Megtévelyedt a miniszteriumban.)

Sokan ismerik városunkban azt a daliás megjelenésű, megnyerő külsejű huszárszázados, a ki szabadságidejét gyakran töltötte még a közelmúltban is nálunk rokonai körében.

Erről a huszártisztról, Lux Ödönről, ma szomorú hírt közölnek a fővárosi lapok. Tulfeszített idegei felmondták a szolgálatot és csütörtökön örülési roham törk ki rajta.

A szerencsétlen, még aránylag fiatal ember, a ki városunk szülötte, már néhány év óta idegbajban szenvedett és ezért nyugállományba helyezték és a tartalékba osztották be. Ilyen minőségben a miniszteriumban alkalmazták, a hol szintén közszeretnek örvendett hivatalnok társai körében.

Lux Ödön 3 év óta van beosztva a honvédelmi miniszteriumban és hivatalnoktársai régóta észrevették, hogy nagyfokú idegességben szenved. Az utolsó napokban idegessége még fokozódott és csütörtökön délelőtt kitört rajta az örület. Az elnöki iktatóban tartózkodott épen, amikor egyszerre dühöngeni kezdett. Szaggatta az iratokat, összetörte a tintatartókat és magából kikelve kiabált. Társai már attól féltek, hogy valami kárt tesz magában. Varju ezredes, a parancsnok őrtiszt, Luxnak jó barátja, kérlelte a dühöngőt, hogy csillapuljon le és szálljon vele kocsiba, az örült azonban minden áron ott akart maradni a hivatalban, hogy dolgozzon. Végre Varju egy levelet mutatott a betegnek amelyben a honvédelmi miniszter szabadságot ad neki. Erre azután sikerült a dühöngőt kocsira tenni. A Szent György téren azonban kiugrott a kocsiból és elmenekült, sikerült azonban a szerencsétlent megfogni és beszállítani a Schwarzer-féle intézetbe.

Lux volt annak idején az első aspirans, akit annak idején Szabadka városa a Ludovika Akadémiánál levő tisztii alapítványi helyre felküldött. Szülei tehető szabadkai polgárok voltak. Atyjának jóhírnévű butor-kereskedése volt.

A szerencsétlenül járt huszártiszt nőtelen volt és a családból most már csak egy fivére és egy nővére, a ki egy pénzügyminiszteri titkárnál van férjénél, vannak életben.

LEGUJABB.

A vasutas sztrájk a budapesti törvényszéken.

Ma vette kezdetét a budapesti kir. törvényszék előtt a vasuti sztrájk fővárosi 13-as bizottsága elleni bűnügy tárgyalása. A vádtanács hivatalos hatalommal való visszaélés miatt helyezte vád alá a bizottság tagjait.

A tárgyalást dr. Oláh András bíró főtárgyalási elnök vezeti. Szavazóbirák: dr. Füzesséry Zoltán és dr. Horváth Sándor törvényszéki bírák. A vádhatóságot dr. Geszti Andor kir. ügyész képviseli. Az elsőrangú vádlottakat: Sarlay János és Seide Artur dr. Vázsonyi Vilmos, Komlós Manó Eötvös Károly, Kacsó Gyulát dr. Győrffy Gyula, Kardos Antalt dr. Miklós Gyula és Margulit Kálmánt dr. Bakonyi Samu ügyvédek védik.

Elnök konstatálja, hogy a vádlottak mind megjelentek. Tanuknak be vannak idézve: dr. Skerbák Elek máv. igazg. titkár, Vörös

László és Dobieczy Sándor országgyűlési képviselők, Kolossa Géza rendőrfogalmazó, Márton Gyula máv. főmérnök s még 25 tanu. A védelem által bejelentett tanuk, jelesen gróf Tisza István miniszterelnök, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Láng Lajos volt kereskedelmi miniszter és Rudnay Béla főkapitány csak akkor idéztek be, ha ez a tárgyalás folyamán szükségesnek mutatkoznék.

A mai nap folyamán Sarlay János, Sorber József, Turcsányi Pál, Margulit Kálmán, Seider Arthur, Ivánovics Miklós és Kósa Lajos vádlottakat hallgatta ki a bíróság. Holnap a többi vádlottakra és a tanukra kerül a sor.

A háború.

Az oroszok előkészületeiket Liaojang védelmére már befejezték. Tizenegy erődöt építettek és a környéket csaknem két kilométernyi területen aláaknázták.

Karibint az orosz kormány szintén lázas sietséggel igyekszik megerősíteni. Kronstadt-ból és más orosz erősségekből számos nehéztűzvető szállítottak Karibinba.

A Post közli a moszkvai katonai intendatúra alapján, hogy 9—10 hét kell ahhoz, míg a Dél-Oroszországban mozgósított két hadtest Mandzsuriát eléri. A megérkezés után legalább 14 napos pihenőt kell adni a csapatoknak. A mandzsuriai csapatok három főhadiszállásán tifusz-járvány pusztít. Minden nap több és több orvost kérnek.

Az általános védőtelelezettség

Herbert Sámuel fölhívta az angol kormányt, terjesszen az alsóház elé javaslatot az angolok általános védőtelelezettségére nézve. A hadügyminiszter kategorikusan kijelentette, hogy ily javaslatot a kormány nem terjeszt elő. A hadügyminiszter kijelentését általános helyesléssel fogadták.

A francia kulturharc.

Mivel az egyik elővárosi templom plébánosa nem akarta első áldozásra bocsátani azokat a gyermekeket, akik az iskolai ünnepek alkalmával az Internationálét énekeltek, mintegy ezer tüntető rohanta meg a templomot, összezúzták a templomban lévő székeket és földre szórták a szobrokat. Rendőrség és csendőrség lépett közbe a rend helyreállítására.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtszéki tárgyalás. A III. esküdtszéki ciklus a jövő héten veszi kezdetét. Az első tárgyalás június hó 14-én lesz, amikor a Govorkovits féle bűnügyet tárgyalják. A két Govorkovits testvér husvét hétfőjén koremai verekezés közben halálra sebezte Lukács Mátyást, akinek fejéhez egyikük egy palackot vágott, úgy hogy koponyarepedés következtében másnap meghalt. Mindkét vádlott ellen halált okozó súlyos testi sértés vádját állapította meg a törvényszék vádtanácsa.

A Knezevics ügy folytatása. A nagyszabású bűnügy, a mely a Knezevics Helén kárára elkövetett váltóhamisítás folytán keletkezett, újra fog tárgyalni a kir. Curia rendelkezése folytán. A jövő hétre három napon át tüzte ki a törvényszék a tárgyalást, amelyen Erdősi Herman és Fimpl István fognak vádlottakként szerepelni.

Legényvirtus. Mojzes János és Pintér János baracskai legények múlt évi október hó 11-én a korcsmából kijövet az utcán összeszólalkoztak, a miből csakhamar verekezés fejlődött ki. Mojzes egy tégladarabbal fejbeütötte, majd pedig botjával hagyta helyben ellenfelét, a ki súlyos sérüléseket szenvedett. A mai tárgyalás alkalmával vádlott önvédelem végszükségét adta elő vallomá-

sában, azonban eme védekezése nem nyervén beigazolást, a kir. törvényszék súlyos testi sértés vétsége miatt két havi fogház és 20 kor. pénzbüntetésre ítélte.

Üdvölvések a templom előtt. Múlt kárácsóny másodnapján Moholon Vince Albert és Oláh István a templomból kijövet flobert pisztolyaikból üdvölvéseket produkáltak, a melyekkel Madarász Istvánt és Bort Istvánt könnyebben megsebeztek. Bár a törvényszék előtt amellettről érsködtek a vádlottak, hogy fegyvereik csupán puskaporral voltak megtöltve, a tanács mindkettőjüket bűnösnek találta és Vinczét testi épség elleni kihágás miatt 40 korona pénzbüntetésre, Oláht pedig gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt 8 napi fogházra és 20 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnoky és Simon gabonatermék-kereskedő cég tudósítása.

— Junius 3. —

A határidő-üzlet.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza apr.-re	—	—
Buza máj. 1904	—	—
Buza okt.	916—914	915—16
Rozs apr.-re	—	—
Rozs májusra	—	—
Rozs okt.-re	685—684	684—85
Zab máj.-ra	—	—
Zab	—	—
Zab október	580—573	578—79
Teng. jul 1904.	531—530	532—33
Tengeri aug.	542—541	541—42
Teng. máj. 1904	559—558	558—59
Tengeri	—	—
Repcse	—	—
repcse aug.	10.65—10.70	—

Másolat.

28443. számhoz

K. M. XIV. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Báró Wüllerstorff-Urbair Bernát ellentengernagy által, két szegény beteg tengerész katonára segélyezésére létesített alapítvány. A »Mária Anna Császárné« alapítványi bizottság pályázatot hirdet a fentnevezett alapítvány jövedelméből két szegény beteg tengerész katonára között az 1904. évben kiosztásra kerülő 140—140 koronás segélyre. Az alapítványra oly tengerész katonák bírnak igényvel, kik a cs és királyi haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálatuk alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsáttattak el. Az alapítványi segély a folyamodók közül a két legérdemesebbnek egy évre adományoztatik és augusztus hó 10-én, mint az alapító halálának évfordulóján fizettetik ki. Azon körülmény, hogy valaki ezen alapítvány jótéteményében már részesült, a segélydíjnak elnyerését nem zárja ki. Felhívtnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat *foljó évi július hó 1-ig* a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyujtsák be. A folyamodó által igazolandó: 1) hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsáttattott el; 2) hogy vagyontalan szegény és segélyre szorult. Ezen utóbbi körülmény szegénységi vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. Július 1-én tul beérkezett folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

9825/1904. tan. sz.

H.

Az ezen leirathoz csatolt pályázati hirdetmény a helybeli Bácskai Hirlap és Bácsmegeyi Napló című lapokban egyszer közzétetni határoztatik.

Kelt Szabadkán, 1904. évi május t. t. ü.

Kiadta: **Alapfy, jzö.**